

IZJAVA AUTORA HRVATSKOG PRAVOPISA

Primili smo ocjene Hrvatskoga pravopisa što su ih napisali prof. dr. Ljudevit Jonke i prof. dr. Radoslav Katičić.

Pročitavši njihove ocjene smatramo da je u njima dana objektivna slika naše knjige. U obzir su uzete sve bitne strane pravopisnoga teksta i pravopisnog rječnika i tako formulirane da ih u cijelosti prihvaćamo.

U ocjenama su iznesene i neke napomene o nedostacima koje treba ispraviti. Napomene su takve prirode da uopće ne diraju u osnovnu koncepciju ni pravopisnih pravila ni pravopisnoga rječnika, nego se tiču nekih pojedivosti, u većini tehničke prirode. Tehničke smo greške (korektorske, uredničke i autorske) – što ih spominju ocjenjivači – uočili i sami i donijet ćemo ih u Popravicima.

Usvajamo i ostale napomene. Konkretno ispravke donijet ćemo u posebnom popisu, a općenitije ćemo obuhvatiti u Uvodu.

Napominjemo, na kraju, da se po našem mišljenju ne može izjednačiti *nisam* i *nijesam* u normalnom tekstu jer je *nijesam* blag arhaizam, kao što se i kaže u točki 191. Riječi *shizma* i *šizma* ravnopravno su unesene u pravopisni rječnik, ali se kao tuđice upućuju na našu riječ. Osim toga ne može se zbog pravopisne tradicije pisati *buddhist* i *buddhistički* umjesto *budist* i *budistički* (kako je i uneseno u pravopisni rječnik). Zahtjev da se *Holandija* ne upućuje na *Nizozemsku* nismo mogli prihvatiti jer, iako *Holandija* jest dio *Nizozemske*, u našoj je jezičnoj praksi to sinonim za *Nizozemsku*. Sugestije kao npr. da neka pravila zamijene svoja mjesta smatramo korisnima, ali nebitnima za ispravak, pogotovu što smo mnoga na temelju takvih sugestija povezali upućivanjem u popis ocjenjivačkih ispravaka.

Nadamo se da će ocjenjivače zadovoljiti ovo naše mišljenje i postupak te da prema tome više nema nikakvih zapreka da se ovako popravljen pravopis objavi.

U Zagrebu, 5. studenoga 1971.

dr. Stjepan Babić

dr. Božidar Finka

dr. Milan Moguš

IZJAVA OCJENJIVAČA

Pročitao sam uvod i izjavu o našim ocjenama, pregledao kratice, ispravke i izmjene pa smatram da su autori udovoljili našim zahtjevima i da prema tome više nema nikakve zapreke da se ovako popravljen pravopis objavi.

Zagreb, 15. studenoga 1971.

Dr. Radoslav Katičić

Slazem se s izjavom prof. dr. Radoslava Katičića.

U Zagrebu, 15. studenoga 1971.

Dr. Ljudevit Jonke

NARODNI NAZIV HRVATSKOG JEZIKA TIJEKOM HRVATSKE POVIJESTI

Benedikta Zelić-Bučan

(Svršetak)

Naskoro se pokazalo da su ilirske kombinacije hrvatskih preporoditelja bile neosnovane, da svaki južnoslavenski narod (Slovenci i Bugari, a kasnije i Makedonci) zbog jačanja vlastite narodnosti radi na izgradnji vlastita književnog jezika, i to polazeći upravo od onih elemenata koji ih najviše razlikuju, a ne približuju susjednim i srodnim narodima. Preostalo je da književno jezično jedinstvo izgrade još eventualno samo Hrvati i Srbi. U tom smislu je i došlo do književnog dogovora u Beču 1850. godine. Međutim to je bio privatni dogovor nekoliko jezikoslovaca koji nije nikoga obvezivao. Osim toga glavni predstavnik srpske strane na tom dogovoru Vuk Stefanović Karadžić nije tada bio ni kod kuće prihvaćen ni u Vojvodini gdje su mu se žestoko opirali pristaše slavenosrpskog jezika kao književnog, ni u kneževini Srbiji, koja je njegovu reformu prihvatila tek 1868. godine. Međutim i predstavnici ideje o izgradnji jedinstvenog književnog jezika za Srbe i Hrvate nisu se slagali. Postojale su značajne razlike između Gajeva jezika i tzv. zagrebačke škole s jedne i Karadžićeva jezika s druge strane. Karadžićeva verzija pobijedila je u Hrvatskoj tek pod kraj stoljeća, a ni onda nije sasvim, jer je ni onda nisu svi prihvatili, ali je tada bila već napuštena od Srba u Srbiji, koji su se u međuvremenu orijentirali na vojvođanski-šumadijsko ekavski govor. Potpuno jedinstvo književnog jezika tako nije bilo postignuto niti između Hrvata i Srba.

Iako je ilirski pokret bio zatalasao široke građanske slojeve u sjevernoj Hrvatskoj, u Dalmaciji je dugo pružan otpor Gajevoj koncepciji i reformi. Nosi-lac tog otpora bio je Ante Kuzmanić sa *Zorom dalmatinskom*. Zora je prihvatila Gajev pravopis tek od početka 1849. godine. Glavni motiv Kuzmanićeva otpora bila je Gajeva koncepcija stvaranja zajedničkog književnog jezika za sve južne Slavene, prihvaćanje narodnog govora za osnovu jezika, a zanemarivanje bogate hrvatske ikavske književne tradicije. »Mi smo Horvati i horvatski trebamo pisati!« bila je Kuzmanićeva deviza.⁶⁸ A kada se Kuzmanić 1848. godine ipak pokolebao i prihvatio Gajevu reformu, Kuzmanića napuštaju njegovi dalmatinski pristaše, jer da se neće povoditi za njim »sliedeći twardost serbiansku«.⁶⁹

⁶⁸ R. Petrović, n. dj., str. 116., bilj. 291.

⁶⁹ Isto, str. 115., bilj. 287.